

บทคัดย่อ

การติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุ เป็นผลจากการวิจัยภายใต้โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 และการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนา นโยบายและแผน ซึ่งวิทยาลัยประชากรศาสตร์ได้ดำเนินการ โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ โครงการนี้มีได้เป็นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุโดยตรง แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อวางระบบและพัฒนาคู่มือดัชนีเพื่อจะได้ใช้เป็นฐานในการประเมินและติดตามผลในระยะต่อไปอย่างเป็นรูปธรรม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบายที่ใช้วิธีการประชุมระดมความคิด การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากรอบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 ตลอดจนปรับแก้ไขและเสนอแนะดัชนีเพิ่มในแผนฯ ดังกล่าว และสร้างเป็นคู่มือขึ้นเพื่อเป็นมาตรฐานในการประเมินผล

ในส่วนของกรอบการพัฒนากรอบการติดตามและประเมินผลฯ คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์จากระบบประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และระบบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยเสนอเป็น 2 แนวทางคือ 1) การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนในภาพรวมทั้งระยะยาวและระยะสั้น ส่วนกระบวนการประเมินประกอบด้วย การเตรียมการก่อนการประเมิน การประเมิน และการดำเนินการภายหลังการประเมิน 2) การพัฒนาระบบการติดตามผลการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งระบบกรอบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนในภาพรวม เป็นการดำเนินการโดยองค์กร หรือคณะบุคคลที่เป็นกลาง ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการผู้สูงอายุ (กผส.) มีสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุทำหน้าที่เลขานุการ ส่วนระบบการติดตามผลการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการไปตามกรอบที่กำหนดขึ้นโดยหน่วยงานนั้นๆ เอง

สำหรับดัชนีชี้วัดที่ปรากฏในแผนนั้นเสนอว่า ดัชนีบางส่วนควรมีการตัดออก ปรับแก้ไข ตลอดจนเพิ่มเติมบางดัชนีเพื่อให้ได้ดัชนีที่เหมาะสม หน่วยงานสามารถเลือกใช้ดัชนีที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุหน่วยงานตน และความสำคัญนั้นอยู่ที่ การที่ต้องมีข้อมูลที่เป็นระบบและรวบรวมต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้สร้างและคำนวณดัชนีเหล่านี้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

อนึ่ง หากต้องการให้การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ในรอบแรกคือปี พ.ศ.2550 ดำเนินการได้ทันตามกำหนด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะต้องตั้งงบประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 นี้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับงานวิจัยเฉพาะเรื่องเพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบดัชนีวิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินผล ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายสำหรับรอบแรกจะสูงมากกว่ารอบต่อไป เนื่องจากเป็นการสร้างฐานข้อมูลและวางระบบการประเมิน นอกจากนี้ควรสรรหาหน่วยงานกลางมาทำหน้าที่ในการประเมิน และติดตามแผนผู้สูงอายุในภาพรวม

ABSTRACT

The developing the monitoring and evaluation mechanism of the National Long-Term Plan for the Elderly is an outcome from the research works under the Program Monitoring of the 2nd National Long-Term Plan for the Elderly in Thailand and the Data Synthesis for Policy and Plan Development project conducted by the College of Population Studies with support from Thailand Research Fund and National Health Foundation.

The current study is a policy research that employs the methods of brainstorm discussions, questionnaires, and interviews, in order to develop the monitoring and evaluation mechanism for the 2nd National Long-Term Plan for the Elderly in Thailand, to adjust and suggest additional indices for the plan, and to compile a manual as an evaluation standard.

In developing the monitoring and evaluation mechanism, the research team has adopted the Quality Assurance system of Chulalongkorn University and the external quality evaluation system for higher education of the Office of National Education Standards and Quality Assurance by proposing two approaches: 1) to develop an overall monitoring and evaluation system in both short and long terms in which the evaluation process comprises of the pre-evaluation, evaluation, and the post-evaluation operation, and 2) to improve the monitoring system for the performance of relevant organizations on elderly-related issues in which the overall monitoring and evaluation mechanism is conducted by a neutral organization or commission under the supervision of the sub-committee appointed by the National Commission on the Elderly, with the Division of supporting and protecting the elderly acting as the secretary and the monitoring system for the performance of the various organizations on the elderly-related issues in accordance with the framework of the individual organizations.

For the indices appeared in the plan, it is recommended that a certain number be removed, adapted, and that a certain number be included for proper indices. The organizations are then able to select the indices that conform to their vision and mission on the elderly, and the key is to be equipped with systematic and continuous data in order to formulate and compute these indices on the same standard.

Nonetheless, if the first evaluation of the 2nd National Long-Term for the Elderly in Thailand in 2007 is required to be completed in time, the Ministry of Social Development and Social Security must allocate the 2005 budget for specific research in order to compile supplementary data for evaluation and analysis indices. The expense for the first round will be higher compared with the subsequent rounds because it is essentially the construction of the database and the evaluation system. Furthermore, neutral organizations should be selected to evaluate and monitor the overall elderly plan.